

Zo word je rechter

2 Verschillende rechters

Niet elke rechter kan zich over elke zaak uitspreken. In Nederland is de rechtspraak opgedeeld in drie gebieden: **civiel recht**, bestuursrecht en strafrecht. Civiel recht heet ook wel burgerlijk recht, dat gaat over conflicten tussen burgers, tussen bedrijven, of tussen burgers en bedrijven. De civiele rechter behandelt bijvoorbeeld zaken over burenruzies, conflicten over een product dat te laat of kapot is geleverd of zaken waarin een klant weigert te betalen. De civiele rechter behandelt ook zaken als echtscheiding, als iemand ontslagen is of als een bedrijf failliet is gegaan en zijn schulden niet meer kan betalen.

De bestuursrechter gaat over zaken tussen burgers en bestuur, daarmee wordt de overheid bedoeld, of tussen organisaties en de overheid. De bestuursrechter oordeelt bijvoorbeeld als een burger toestemming vraagt aan de gemeente om een huis te bouwen, maar de gemeente weigert zo'n vergunning te geven.

De strafrechter beslist of iemand schuldig is aan een **strafbaar feit**. Dat is iets wat volgens de wet niet mag, zoals winkeldiefstal, mishandeling, discriminatie of moord. Deze rechter beslist of de verdachte straf moet krijgen en zo ja, welke dan.

Er zijn ook rechters die zowel civiele zaken als strafzaken behandelen, zoals kantonrechters. Daar kun je bijvoorbeeld terecht als je ontslagen bent of als de huurbaas je uit je huis wil zetten. Kantonrechters behandelen ook overtredingen, dat zijn minder ernstige strafbare feiten, zoals rijden zonder rijbewijs of heel vaak afwezig zijn op school zonder goede reden. Dan zijn er ook nog belastingrechters, je snapt dat die beslissingen nemen over belastingzaken.

Volgens de wet

Natuurlijk hebben Jeroen en Mariëlle vaak een eigen mening over de zaken die zij behandelen, maar zij mogen die niet laten meewegen in hun beslissingen. Een rechter moet onpartijdig zijn en zijn oordeel baseren op de wet. Belangrijke regels staan bijvoorbeeld in het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Strafrecht en de Algemene wet bestuursrecht. Verder kijkt de rechter vaak naar internationale verdragen, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, waarin onder andere staat dat iedereen recht heeft op een eerlijk proces. Andere belangrijke verdragen zijn het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het EU-Verdrag. De rechter kijkt naar jurisprudentie, dus wat rechters in vergelijkbare zaken hebben beslist, naar de feiten in een zaak, en in een strafzaak ook naar de persoonlijke omstandigheden van de verdachte. De rechter kan partijen vragen stellen en deskundigen of getuigen horen. Een slachtoffer mag bij ernstige strafbare feiten zelf zijn of haar verhaal vertellen, dat noem je 'spreekrecht'. Zo komt de rechter uiteindelijk tot een goed onderbouwd oordeel.

Tip

Wil je een kijkje nemen bij een rechtbank, gerechtshof of de Hoge Raad? Dat kan elk jaar tijdens de Week van de Rechtspraak. Je kunt dan bijvoorbeeld een cellencomplex bekijken en nagespeelde zittingen bijwonen, maar ook zelf in een toga op de foto. In die week vertellen rechters ook op scholen over hun werk.

Dit beeld staat voor de rechtbank Amsterdam. In zijn hand zie je een uil, pijl en eikel, die elk een symbool zijn voor iets. Zo duidt de uil op 'kennis en wijsheid'.

Zo word je rechter

215

Ben je een goede luisteraar? En kun je zelfstandig beslissingen nemen? Dan is het beroep van rechter misschien iets voor jou. In Nederland zijn er veel soorten rechters, zoals kinderrechters, strafrechters en bestuursrechters. In dit boek lees je over het werk dat zij doen, waar zij werken en hoe ze tot een uitspraak komen. Je leest ook welke opleidingen je nodig hebt om rechter te worden, en welke andere beroepen er in het recht zijn.

Dit boek is geschreven door Alieke Bruins.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

9 789464 392333

11+